

ДМИТРІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
“Загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад”
Новодмитрівської сільської ради Золотоніського району Черкаської області

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення педагогічної ради
протокол №1
від «28» серпня 2023р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

для 5 класу

Розроблено на основі модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

2023

II. Види робіт з української літератури в 5 класі

	5 кл. НУШ	
Семестри	I	II
Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями літературних знань і компетентностей	2 (2 - тести)	3 (2 - тести, 1 - твір)
Уроки позакласного читання	2	2
Виразне читання (I семестр-проза) (II семестр-поезія)	1	1
Література рідного краю	2	2
1. Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання		
<i>Аудіювання</i>	1	1
2. Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння		
<i>Розвиток мовлення (усно)</i>	1	1
3. Сприймає письмові тексти/ Читання		
<i>Читання вголос</i>	1*	1*
4. Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо		
<i>Розвиток мовлення (письмово)</i>	1	1
Перевірка зошитів	4	5

* Види діяльності, перевірка яких здійснюється індивідуально протягом семестру (на розсуд учителя); для них не виділяються окремі уроки.

При укладанні навчальної програми було враховано одну з найактуальніших проблем – наступність, адже успіхи шкільного навчання суттєво залежать від якості знань та умінь, сформованих у початковій школі, від уміння вчителя правильно вибудувати адаптивний період школяра. З огляду на це вчитель, працюючи за програмою «Українська література. 5-6 класи», спирається на набуті в початковій школі практичні вміння учнів, а саме: застосовувати різні види читання (аналітичне, переглядове, вибіркове) відповідно до мети, використовувати засоби виразності, застосовувати прийоми смислового читання, способи роботи з книгою. Підібрані в програмі тексти для опрацювання дають можливість не тільки розширити коло читання, а й продовжувати формувати та удосконалювати читацьку діяльність школярів відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, а саме: удосконалювати вміння діалогічної взаємодії з текстом, уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях; збагачувати читацький досвід, формувати вироблення алгоритму прочитання художніх творів різних естетичних систем, жанрів, стилів, а також розвивати в учнів поняття про різні види медіа та використані в них засоби впливу на читача, формувати уміння здійснювати пошук, добирати, критично оцінювати і безпечно користуватися медіазасобами.

Курс української літератури структуровано за такими взаємопов'язаними **тематично-проблемними розділами**:

5 клас – «Мистецький спадок нащадкам», «Малює світ поезія», «Від казки до книги буття».

Кожен розділ охоплює теми та перелік основних змістових блоків, які створюють передумови для ознайомлення учнів 5 класів з різноманітною дитячою літературою та передбачають взаємодію організованої та самостійної читацької діяльності учнів, що сприяє формуванню дитини-читача.

Кожен змістовий блок містить перелік **текстів для обов'язкового вивчення**. **Варіативні твори** (вказані в Модельній програмі) можна розглядати додатково, за вибором учителя, наявністю часу або самостійно. Твори дібрані за принципами художньо-естетичних критеріїв, жанрово-тематичної розмаїтості, ідейно-ціннісних особливостей, осучаснення змістового матеріалу та з урахуванням читацьких інтересів дітей.

Тематика змістових блоків спрямована на досягнення належного рівня сформованості вміння читати, сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в комунікативних цілях. Змістом програми також передбачено засвоєння певного кола усвідомлених понять із **теорії літератури**, необхідних для аналізу та інтерпретації тексту.

Навчальна програма передбачає вивчення **літератури рідного краю**, що уможливило ознайомлення учнів із творчістю письменників-земляків. Для цього виокремлені години.

Опрацювання змістового матеріалу відбувається через **орієнтовні види навчальної діяльності**. Навпроти кожного виду діяльності подано, які очікувані результати можуть досягти учні, на чому має акцентувати увагу вчитель під час реалізації цих завдань. Більшість орієнтовних видів навчальної діяльності відображає синергетичний підхід до освітнього процесу, коли виконання завдань підсилюють ефект навчання та ґрунтуються на конструюванні знань, а не на їх відтворенні, що демонструє засади партнерства та дитиноцентризму в освітньому процесі.

I СЕМЕСТР РОЗДІЛ 1. МИСТЕЦЬКИЙ СПАДОК НАЩАДКАМ
ТЕМА 1. НЕВИЧЕРПНІ ДЖЕРЕЛА МУДРОСТІ

Номер уроку	К-ть год.	Дата	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності	Ключові компетентності	Очікувані результати навчання	Примітка
1	1		Види мистецтва. Художня література як мистецтво слова. Образне слово – першоелемент літератури. ТЛ: образне слово.	Рольова гра «Мандрівка Слова» «Асоціативний ряд» «Коло ідей» «Оживи світліну» «Сенкан»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Навчання впродовж життя <i>Уміння:</i> визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу; працювати в парі, групі.	Учень / учениця: розуміє значення і роль художнього слова в житті людини, називає види мистецтва, відрізняє художню творчість від інших видів діяльності людини; визначає основну і другорядну інформацію, важливі деталі в тексті; формулює висновки.	
2	1		Початок словесного мистецтва. Міфи та легенди. Первісні уявлення людини про світ, добро і зло та їхня роль у житті людини. ТЛ: міф, легенда.	«Знайди спільне» «Запитання до тексту» «Коло ідей»	Навчання впродовж життя <i>Уміння:</i> визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації. Інноваційність і підприємливість <i>Уміння:</i> аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей.	Учень / учениця: читає міфи та легенди у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє міфи та легенди за тематичним спрямуванням та жанровими особливостями.	
3	1		Чарівні істоти українського міфу. Міфи: «Берегиня», «Про зоряний Віз».	Гра «Літературне лото» Гра «Так – Ні» Проект «Слов'янські боги»	Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації	Учень / учениця: переказує зміст міфів, визначаючи тему; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за	

					Інноваційність і підприємливість <i>Уміння:</i> аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	певними структурними ознаками текстів.	
4	1		Легенди міфологічні, біблійні, героїчні. Герої легенд. Легенди: «Чому пес живе коло людини?», «Як виникли Карпати», «Сила рідної землі».	Гра «Упізнай героя» «Асоціативний куш» Проект «Карпати» «Оживи світлину»	Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлювати людину як частину природи, незворотність покарання за зло, причинене довкіллю; аналізувати літературні тексти (епізодів) екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Навчання впродовж життя <i>Уміння:</i> визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації.	Учень / учениця: переказує зміст легенд, визначаючи тему. Характеризує персонажів, ураховуючи їх емоційний стан, поведінку та вчинки, виявляючи толерантність.	
5	1		Урок літератури рідного краю № 1. Перекази та легенди Сумщини.	Випереджувальні завдання Ілюстрації до текстів «Оживи світлину» Робота в групах «Літературна карта мого краю»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; перетворювати	Учень / учениця: читає міфи та легенди у різний спосіб відповідно до мети читання, визначає тему. Характеризує персонажів, ураховуючи їх емоційний стан, поведінку та вчинки, виявляючи толерантність.	

					інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Навчання впродовж життя <i>Уміння:</i> визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації.		
6	1		Народні перекази про звичаї та традиції запорозьких козаків, про лицарство та відвагу захисників рідного краю. «Прийом у запорожців». ТЛ: переказ.	Випереджувальні завдання Робота в групах «Запорозькі козаки» Сенкан «Козак»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку; цінувати красу і багатство української мови; усвідомлювати роль української мови як ключового чинника творення нації і держави, самоствердження особистості. Навчання впродовж життя <i>Уміння:</i> визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність	Учень / учениця: читає народні перекази у різний спосіб відповідно до мети читання; співвідносить зміст переказу з історичним і культурним контекстом.	

					Уміння: діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.		
7	1		Урок виразного читання № 1 Виразне читання народних переказів «Як Сірко переміг татар», «Про запорожців». Зміст та жанрові особливості народних переказів.	«Оживи світлину» Гронування «Образ героя» «Картинна галерея»	Вільне володіння державною мовою Уміння: розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях. Спілкування іноземними мовами Уміння: виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іншомовного походження; утверджувати багатство української мови.	Учень / учениця: переказує зміст твору відповідно до завдання, визначає тему переказу; поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту.	
8	1		Позакласне читання № 1. Міфи, легенди «Сестра орлів», «Чому в морі є перли і мушлі?», «Чому лелека живе біля людей», «Синьоока проліска». Народні перекази «Запорожці в урочищі Сагайдачному», «Звідки пішло прізвище Богдана Хмельницького», «Козацьке житло» (4-5 творів на вибір).	Випереджувальні завдання «Оживи ілюстрацію» Сенкан «Козаки» Гра «Так – Ні»	Культурна компетентність Уміння: використовувати українську мову для духовного й культурного самовиявлення; дотримуватися норм української літературної мови та мовленнєвого етикету; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; створювати тексти, виражаючи власні ідеї, досвід і почуття та використовуючи художні засоби. Екологічна компетентність Уміння: бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи.	Учень / учениця: читає народні перекази у різний спосіб відповідно до мети читання; співвідносить зміст переказу з історичним і культурним контекстом; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту.	
9	1		Фольклор як усний різновид словесного мистецтва. Малі та великі форми. Загадки. Тематичні групи загадок (загадки про людей, про природу, про рослини, про тварин). Напам'ять 8-10 загадок. ТЛ: фольклор, загадка.	Карта розуму «Фольклорні форми» «Кубування» Літературне лото Синквейн «Загадка»	Вільне володіння державною мовою Уміння: розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Математична компетентність Уміння: розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); прагнути висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність Уміння: бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації	Учень / учениця: знає види загадок, уміє тлумачити їхній зміст, пояснює особливості будови та роль метафори в загадках; знає види загадок, уміє тлумачити їхній зміст, пояснює особливості будови та роль метафори в загадках; виявляє і відтворює прихований зміст загадок, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту; визначає	

					особистості; усвідомлення людини як частини природи.	спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками загадок; фіксує потрібні елементи тексту за допомогою окремих графічних позначок; представляє текстову інформацію, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту.	
10	1		Зміст і форма загадок. Віршовані загадки. Віршовані загадки Л.Глібова «Химерний, маленький...», «Що за птиця?», «Хто розмовляє?». Засоби художньої виразності в загадках. Напам'ять 1-2 віршовані загадки. ТЛ: порівняння.	Гра «Відгадай загадку» «Діаграма Венна» Магнітний (мальований) скрайбінг Гра «Пантоміма» Вивчення напам'ять	Культурна компетентність <i>Уміння:</i> використовувати українську мову для духовного й культурного самовиявлення; дотримуватися норм української літературної мови та мовленнєвого етикету; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; створювати тексти, виражаючи власні ідеї, досвід і почуття та використовуючи художні засоби. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема).	Учень / учениця: виявляє і відтворює прихований зміст загадок, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу), визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками загадок; фіксує потрібні елементи тексту за допомогою окремих графічних позначок.	

11	1		Прислів'я та приказки, їх тематичні групи (про стосунки людей, про природу, про рідний край, вірування, господарську діяльність людей). Напам'ять 8-10 прислів'їв та приказок. ТЛ: прислів'я та приказки. Точність, дотепність та повчальний характер – жанрові особливості прислів'їв та приказок. Засоби художньої виразності. ТЛ: метафора.	Гра «Темна конячка» «Літературознавча експертиза» Дослідження-порівняння явищ «Прислів'я чи приказка?» «Знайди спільне» Гра «Віднови прислів'я» «У картинній галереї» Виразне читання прислів'їв та приказок Вивчення напам'ять	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); прагнути висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене докільлю; аналіз літературних текстів (епізодів) екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Спілкування іноземними мовами <i>Уміння:</i> виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іншомовного походження; утвердження багатства української мови.	Учень / учениця: виявляє і відтворює прихований зміст прислів'їв та приказок, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту. Розрізняє прислів'я та приказки за тематичним спрямуванням та жанровими особливостями; використовує різні способи і засоби візуалізації змісту.		
12	1		Діагностувальна робота №1. «Невичерпні джерела мудрості (тест або літературний диктант).»	Контроль за процесом, набуття знань і компетентностей із зазначеної теми (письмово).	Вільне володіння державною мовою. Навчання упродовж життя. Підприємливість. <i>Уміння:</i> аргументовано і грамотно висловлювати власну думку. Самоорганізовуватися. Використовувати мовні норми та навчальні ресурси, які містять моделі досягнення власного розвитку та кар'єрного зростання. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виразальні засоби.			
ТЕМА 2. ВЕЛИКЕ ЛИВО КАЗКИ								

13	1		Народна казка, її яскравий національний колорит. Народне уявлення про добро і зло в казці. Наскрізний гуманізм казок. «Як їжак і засць бігали наввипередки». ТЛ: народна казка.	«Шість капелюхів мислення» Гра «Здивуй» Гра «Загадкова скринька» Робота в групах «Мудрі сови»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації	Учень / учениця: читає народні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє фольклорні й авторські твори, наводить приклади; знає назви, сюжети кількох фольклорних творів, самостійно визначає жанрові ознаки казок.	
14	1		Алегоричний зміст казок про звірів. Побудова казки. Дійові особи в казках. «Цар лев». ТЛ: дійова особа, алегорія (практично).	Структурно-логічна схема «Усе про казку» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» «Коло ідей» «У картинній галереї»		Учень / учениця: формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казок; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки; висловлює своє ставлення до думок інших осіб.	
15	1		РМ №1. Складання казки або мінітвір на тему «Як важливо творити добро» (усно).		Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів (епізодів) екологічного спрямування; готовність	Учень / учениця: створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; коригує текст на основі проведеного аналізу.	

						зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.		
	16	1		Побутові та фантастичні казки. Побудова казки, її яскравий національний колорит. «Мудра дівчина». Народні уявлення про добро.	Робота в групах «Досліджуємо казку» «Картинна галерея»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру.	Учень / учениця: читає побутові та фантастичні казки у різний спосіб відповідно до мети читання. Формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казок; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття змісту казки. Проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в казках, і власним життєвим досвідом.	
	17	1		«Про правду і кривду». Народні уявлення про добро і зло в казці.	Інсценізація казки Сенкан «Добро», «Зло» «Картинна галерея»			
	18	1		«Ох». Світогляд народу, його морально-етичні принципи в казці.	Мальований скрайбінг Літературна вікторина «Упізнай героя» Робота в групах «Досліджуємо казку»	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати	Учень / учениця: читає народні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; самостійно визначає жанрові ознаки казок; формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казки; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на	
	19	1		Виразне читання народних казок. «Ох». Фантастичне й реальне, смішне і страшне, красиве й потворне в казці.	Інсценізація казки Літературна вікторина «Упізнай героя» «Моделювання ситуації»			

						власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	основі аналізу казки; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для відтворення змісту.	
	20	1		Виразне читання народних казок. «Летючий корабель». Фантастичне й реальне, смішне і страшне, красиве й потворне в казці.	«Творча майстерня» Гра «Загадкова скринька» «Картинна галерея»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру.	Учень / учениця: читає народні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє фольклорні й авторські твори, наводить приклади; знає назви, сюжети кількох фольклорних творів, самостійно визначає жанрові ознаки казок; формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом; переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казок; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби.	
	21	1		Позакласне читання №2. «Про бідного парубка та царівну», «Золотий черевичок» (на вибір учителя).	«Шість капелюхів мислення» Гра «Здивуй» Робота в групах «Мудрі сови» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» «Коло ідей» «У картинній галереї»	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.		
	22	1		Літературна казка. Її жанрові ознаки. Іван Франко «Фарбований Лис».	«Візитівка письменника» «Кубування» Гра «Мудрі сови»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти	Учень / учениця: читає літературні казки у різний спосіб відповідно до мети читання; знаходить у казках	

				ТЛ: літературна казка. Аудіювання.		маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей; здатність співчувати. Інформаційно-комунікаційна компетентність Уміння: діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Математична компетентність Уміння: розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Спілкування іноземними мовами Уміння: виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іношомовного походження; утвердження багатства української мови. Вільне володіння державною мовою Уміння:розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях.	відому й нову інформацію; визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; використовує заголовок для оптимізації роботи з текстом;переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом; формулює тему та основну думку казки;характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки.		
	23	1		Іван Франко «Фарбований Лис». Зміст казки, головні і другорядні персонажі. Зв'язок літературної казки з фольклорною.	Робота в групах «Спільний пошук» «Діаграма Венна» Структурно-логічна схема «Усе про казку»				
	24			Василь Королів-Старий «Мавка-Вербинка». Образи фантастичних істот у казках.	Гра «Загадкова скринька» Робота в парах «Досліджуємо казку» «Картинна галерея»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій Уміння:критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність Уміння:бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз	Учень / учениця: характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки.		
	25			Дійові особи та побудова казки. Елементи сюжету казки «Мавка-Вербинка».	Гра «Темна конячка» Вправи з ключами		Учень / учениця: переказує зміст казки відповідно до завдання; відповідає на запитання за змістом казки;		

					«Запитання до тексту» «Коло ідей»	літературних текстів (епізодів) екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів.	формулює тему та основну думку твору; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки.	
	26			Віршовані казки. Віршована мова (рима, строфа, ритм). Головні і другорядні персонажі. Василь Симоненко. « Цар Плаксі́й та Лоскотон ». ТЛ: віршована мова (рима, строфа, ритм). Засоби художньої виразності в літературній казці. Мова автора та мова персонажів. ТЛ: мова автора і мова персонажів.	Гра «Літературне лото» «Спільний пошук» Гра «Загадкова скринька» «Мікрофон» Створення малюнквого сюжету	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціального змісту. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	Учень / учениця: формулює тему та основну думку казки; використовує заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом; відповідає на запитання за змістом казки; розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого. Розпізнає основні виражальні засоби в казках, використовує окремі з них; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.	
	27			РМ № 2. Різні життєві позиції царя Плаксія і Лоскотона (цитатна характеристика, письмово).	«Картинна галерея»	аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціального змісту. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	Учень / учениця: відповідає на запитання за змістом казки; розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого. Розпізнає основні виражальні засоби в казках, використовує окремі з них; творчо використовує мовні	

							засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.	
	28	1		Казка-п'єса як різновид драматичного твору. Зміст та художні особливості казки-п'єси. Історичне минуле й сучасність, добро і зло у казці Олександра Олеся «Микита Кожум'яка». ТЛ: драматичний твір, гіпербола.	Інсценізація казки. Мініпроект «Створи свою казку»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру.	Учень / учениця: читає віршовану казку в різний спосіб відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; поєднує інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність.	
	29	1		Олександр Олесь«Микита Кожум'яка». Зміст та художні особливості казки. Дійові особи казки.	Гра «Загадкова скринька» «Літературний аукціон» Гра «Здивуй»			
	30	1		Повторення та узагальнення вивченого з теми «Велике диво казки».	Інформаційне гроно Гра «Мудрі сови» «Запитання до тексту» «Коло ідей» «У картинній галереї» Літературна вікторина «Упізнай героя»	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези;перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	Учень / учениця: поєднує інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; характеризує літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в текстах.	

31	1		Діагностувальна робота № 2. «Велике диво казки» (тест).		Вільне володіння державною мовою. Навчання упродовж життя. Підприємливість. <i>Уміння</i> аргументовано і грамотно висловлювати власну думку. Самоорганізовуватися. Використовувати мовні норми та навчальні ресурси, які містять моделі досягнення власного розвитку та кар'єрного зростання. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	
32	1		Урок літератури рідного краю №2. Казки письменників-земляків. Олександр Олесь «Грицеві курчата».	Робота в групах «Досліджуємо казку» Інсценізація казки «Творча майстерня» «Кола Венна» (порівняти мультфільм та казку) Мініпроект «Слово талановитого майстра»	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до різних поглядів, ідей; здатність співчувати, довіряти. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); висловлюватися точно, логічно та послідовно.	Учень / учениця: знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу казки; унаочнює та візуалізує зміст, використовуючи різні засоби для його відтворення.
II СЕМЕСТР РОЗДІЛ 2. МАЛЮЄ СВІТ ПОЕЗІЯ						
ТЕМА 3.						

МУЗИКА ПОЕТИЧНОГО СЛОВА								
	Номер уроку	К-ть год.	Дата	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності	Ключові компетентності	Очікувані результати навчання	Примітка
	33	1		Лірика. Види лірики (про природу, про рідний край). Картини довколишнього світу, природи в поезіях Тараса Шевченка «За сонцем хмаронька пливе...». ТЛ: ліричний твір, ліричний герой.	Творчий експеримент «Припущення» Синквейн «Лірика» Асоціативне коло Вивчення напам'ять	Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи; аналіз літературних текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.	Учень / учениця: розрізняє тексти різних типів у контексті авторського задуму; читає ліричні твори з урахуванням особливостей декламації; визначає основну мету почутого; визначає образ ліричного героя; визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів.	
	34	1		Відтворення краси рідного краю засобами образної мови (метафора, епітет, персоніфікація). Пейзаж. «Садок вишневий коло хати...», «Над Дніпровим сагою» (2 твори на вибір учителя). ТЛ: персоніфікація, пейзаж. Напам'ять 2 вірші.	«Коло ідей» «Словесне малювання» «Літературний салон» Вивчення напам'ять	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи; аналіз літературних	Учень / учениця: визначає основну мету почутого; визначає образ ліричного героя. Читає вірші про природу з урахуванням особливостей декламації; розвиває вміння відчувати поезію та виокремлювати образ ліричного героя; характеризує особливості віршованої форми.	

						текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.		
	35	1		Краса природи, життєрадісність, патріотичні почуття в поезіях Павла Тичини «Не бував ти у наших краях!» (2 твори на вибір). Мелодійність віршів Художні описи природи як вияв патріотичних почуттів автора. Напам'ять 1 вірш.	Робота в групах «Місткий кошик» Гра «Відгадай, хто я» «Літературознавча експертиза» Вивчення напам'ять	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи; аналіз літературних текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів.	Учень / учениця: висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ.	
	36	1		Урок виразного читання № 2 Любов до життя, краса природи у вірші Павла Тичини «Гай шумлять...» або «Блакить мою душу обвіяла». Віршована мова.	«Коло ідей» Робота в парах «Навчаємося спільно» Гра «Загадкова скринька»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи.	Учень / учениця: характеризує особливості віршованої форми; розрізняє тексти різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них. Характеризує вплив інтонації та засобів виразного читання на сприйняття змісту тексту; пояснює вплив прочитаного тексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів.	
	37	1		Дивовижний світ природи в поезіях Євгена Гуцала	«Літературне лото» Інформаційне гроно	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Учень / учениця: читає вірші про природу з урахуванням	

			«Зірка», «Чарівники». «Журавлі високі пролітають...». Засоби читання (темп, сила голосу, тембр звука, дикція, пауза, інтонація). (2 твори на вибір).	Твір за метафорою	<i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.	особливостей декламації; розвиває вміння відчувати поезію та виокремлювати образ ліричного героя; характеризує особливості віршованої форми; розпізнає основні виражальні засоби; поєднує інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів; пояснює вплив прочитаного тексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів.	
38	1		Відтворення краси рідного краю засобами образної мови у поезіях Максима Рильського «Дош» («Благодатний, довгожданий...»), «Осінь-малю із палітрою пишною...», «Люби природу не як символ...» (2 твори на вибір). Художні описи природи як вияв патріотичних почуттів автора. Напам'ять 1 вірш.	Гра «Створи ліричний настрій» «Літературне лото» «Асоціативне коло» «Знайди логічну пару» «Третє зайве» Вивчення напам'ять	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів.	Учень / учениця: читає ліричні твори з урахуванням особливостей декламації; визначає основну мету почутого; визначає образ ліричного героя; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ.	

39	1		Література рідного краю № 3. Дмитро Білоус «Пташині голоси». Відтворення краси рідного краю засобами образної мови.	Інформаційне гроно Гра «Загадкова скринька» Гра «Створи ліричний настрій» «Літературне лото» Мініпроект «Слово талановитого майстра»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.	Учень / учениця: знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб.	
40	1		Вираження почуттів людини у віршах Миколи Вінграновського «Бабунин дощ», «Сама собою річка ця тече...». Напам'ять 1 вірш.	Конкурс декламаторів поезії Мініпроект «Поетичний настрій» «Картинна галерея»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.	Учень / учениця: читає ліричні твори з урахуванням особливостей декламації; визначає основну мету почутого. Характеризує вплив інтонації та засобів виразного читання на сприйняття змісту тексту. Розвиває вміння відчувати поезію та виокремлювати образ ліричного героя; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них.	

КНИЖКА ВЧИТЬ, ЯК У СВІТІ ЖИТЬ							
43	1		Історичне минуле у художніх творах. Літописні оповіді. «Повість минулих літ» – найдавніший літопис нашого народу. «Три брати – Кий, Шек, Хорив і сестра їхня Либідь». ТЛ: літопис.	Гра «Я літописець» «Кола Венна» (фольклор і літописи)	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	Учень / учениця: пояснює значення літописання для нащадків; визначає основну мету почутого; читає літописні оповіді у різний спосіб відповідно до мети читання; вибірково переказує зміст почутого повідомлення.	
44	1		Казкові й історичні мотиви літописних сюжетів. «Святослав укладає мир з греками...», «Про княгиню Ольгу». Сила духу, благородство, сміливість, рішучість та любов до рідної землі руських князів.	Відтермінована розгадка «Запитання до тексту» Гра «Відгадай, хто я»	Спілкування іноземними мовами <i>Уміння:</i> виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іншомовного походження; утвердження багатства української мови. Вільне володіння та спілкування державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	Учень / учениця: пояснює значення літописання для нащадків; визначає основну мету почутого; читає літописні оповіді у різний спосіб відповідно до мети читання; співвідносить зміст літописних оповідей з історичним і культурним контекстом; вибірково переказує зміст почутого повідомлення.	
45	1		«Про хрещення Русі князем Володимиром». Значення літописання для нащадків. «Розгром Ярославом печенігів. Початок великого будівництва в Києві. Похвала книгам» (4 твори на вибір). Значення літописання для нащадків.	Гра «Мозаїка» «Запитання до тексту» Асоціативне коло Проект «Руські князі». «Мікрофон»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до		
46	1		Позакласне читання № 3. Іван Крип'якевич «Малі козаки» або Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі» (скорочено) (на вибір учителя).	«Візитівка письменника» Проект «Богдан Хмельницький» Мініпроект «Битва під Берестечком» «Оживи світлину» Інформація з	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до	Учень / учениця: читає оповідання та повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає тему та	

					опорою на життєвий досвід	різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях.	жанрові особливості оповідань; співвідносить зміст літописних оповідей з історичним і культурним контекстом; вибірково переказує зміст почутого повідомлення.	
	47	1		Художнє розмаїття творів на історичну тематику. Олександр Олесь «Заспів», «Україна в старовину». ТЛ: оповідання.	«Візитівка письменника» «Оживи світлину» Випереджувальні завдання «Кроссенс»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.	Учень / учениця: читає оповідання та повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає тему та жанрові особливості оповідань; визначає актуальність і несуперечливість тексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; характеризує особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно складає простий план почутого; знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання; творчо опрацьовує прочитаний текст; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір.	
	48	1		Зображення походу князя Олега на Царгород у творі Олександра Олеся «Похід на Царгород».	«Місткий кошик» «Літературне лото» «Запитання до тексту»	Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних епізодів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.		
	49	1		Розповідь про правління князя Ярослава у творі Олександра Олеся «Ярослав Мудрий».	Інформація з опорою на життєвий досвід Гра «Відгадай, хто я» Робота в групах «Мудрі сови»	Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.		
	50	1		Іван Нечуй-Левицький «Запорожці» – літературна фантастична казка, перший твір про славне минуле українського народу. Лицарство запорозьких козаків. Протиставлення героїчного минулого та тогочасного підневільного становища люду.	Випереджувальні завдання «Кроссенс» Асоціативний куш Мініпроєкт «Моя бібліотека»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати.		

						Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	
51	1		Протистояння добра і зла в оповіданні Євгена Гуцала «Лось». ТЛ: оповідання. Аудіювання.	Випереджувальне завдання «Лось», «Заповідники» Робота в групах «Навчаємося спільно»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування, усні / письмові презентації в рамках дослідницьких проєктів; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	Учень / учениця: читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє зміст оповідань та повістей у контексті авторського задуму; формулює тему та основну думку твору; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; фіксує потрібні елементи тексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок; представляє текстову інформацію з одного джерела, використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням та мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами.	
52	1		Образи хлопчиків, їхня невідступність у захисті гуманних переконань в оповіданні Євгена Гуцала «Лось». ТЛ: головний герой, другорядні герої.	«Літературознавча експертиза» Асоціативне коло «Рольова гра»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань;		

53	1		Володимир Винниченко «Федько-халамидник» – художня розповідь про щедрого на добро хлопчика. Возвеличення чесності, власної гідності, винахідливості в образі Федька.	Робота в групах «Навчаємося спільно» «Рольова гра» «Літературознавча експертиза»	уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.		
54			Виразне читання окремих епізодів твору В. Винниченка «Федько-халамидник». Композиційні та сюжетні особливості прозових творів.	Мальований скрайбінг Малюнкові схеми «Мікрофон» «Шість капелюхів мислення» Створення та розв'язання кросвордів	Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.		
55			РМ № 4. Власне закінчення оповідання «Лось» або «Федько-халамидник» (усно).	«Картинна галерея»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти. Повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	Учень / учениця: висловлює в письмовій або усній формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у творах явищ; оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; удосконалює письмовий текст.	

56	1		Діагностувальна робота № 4. «Книжка вчить, як на світі жити» (вір на тему «Добро завжди перемагає зло»).		Вільне володіння та спілкування державною мовою. Навчання упродовж життя. Підприємливість. <i>Уміння</i> аргументовано і грамотно висловлювати власну думку. Самоорганізовуватися. Використовувати мовні норми та навчальні ресурси, які містять моделі досягнення власного розвитку та кар'єрного зростання. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.	
57	1		Неповторність і багатство внутрішнього світу людини в оповіданні Григора Тютюнника «Дивак».	Дискусія «Займи позицію» Малюнкові схеми Створення та розв'язання кросвордів	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.	Учень / учениця: читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розрізняє зміст оповідань та повістей у контексті авторського задуму;
58	1		Єдність світу людини й світу природи в оповіданні Григора Тютюнника «Дивак». Гідна поведінка Олеся як позиція особистості. ТЛ: головний герой, другорядні герої. Напам'ять: прозовий уривок.	Вікторина «Знайди пару» Асоціативне коло Гра «Вгадай, хто я» «Мікрофон» «Картинна галерея»	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема). Прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Соціальна та громадянська компетентності	формулює тему та основну думку твору; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; фіксує потрібні елементи тексту.

						<i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру.		
	59	1		Позакласне читання № 4. Олена Пчілка «Сосонка». Єдність світу людини й світу природи в оповіданні.	Асоціативний куш Інсценізація Робота в групах «Мудрі сови» «Шість капелюхів мислення»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних текстів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	Учень / учениця: читає оповідання відповідно до мети читання; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення; визначає тему та жанрові особливості оповідання; визначає актуальність тексту на основі власного досвіду та досвіду інших осіб; аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації; характеризує особливості форми тексту, зумовлені змістом; самостійно складає простий план почутого; знаходить у тексті відповіді на поставлені запитання.	
	60	1		Пригоди і фантастика в сучасній прозі. Добро і зло в повісті-казці Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії».	«Подвійний щоденник» «Кубування» «Мікрофон»	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій <i>Уміння:</i> критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.	Учень / учениця: читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; формулює тему та основну думку твору; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в текстах, і власним життєвим	
	61	1		Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії». Жанрово-композиційні особливості повісті-казки. Морально-етичні і проблеми в казці.	Кластер «Мій улюблений герой» Створення та розв'язання кросвордів	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів,		
	62	1		Символіка країни Недоладії та її мешканців у повісті-казці Галини Малик. Особливості мови твору, роль діалогів у	«Запитання до тексту» «Діаграма Венна» «Картинна галерея»			

				ньому.Портрет. Портретна деталь.		ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Екологічна компетентність <i>Уміння:</i> бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; усвідомлення людини як частини природи, незворотності покарання за зло, причинене довкіллю; аналіз літературних епізодів екологічного спрямування; готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього.	досвідом; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів.	
	63	1		Зображення пригод кращих друзів у творі Всеволода Нестайка « Чарівний талісман ». Справжня дружба, захопливі пригоди й дивовижні події у повісті (<i>скорочено</i>). ТЛ: портрет, портретна деталь.	Коло думок» Гра «Темна конячка» Робота в групах «Спільний пошук»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати.		
	64	1		Возвеличення дружби, порядності, сили волі у пригодницькому творі Всеволода Нестайка « Чарівний талісман ».	Творча лабораторія Кластер «Мій улюблений герой» «Запитання до тексту» «Шість капелюхів мислення»	Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях. Спілкування іноземними мовами <i>Уміння:</i> виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іншомовного походження; утверджувати багатство української мови.		
	65	1		Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури. (загальне ознайомлення). Навчальна література. Дмитро Красицький « Дитинство	«Візитівка письменника» «Оживи світліну» Інформація з опорою на життєвий досвід	Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Культурна компетентність	Учень / учениця: читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками	

				Тараса»(фрагменти) або Іван Франко «У кузні» <i>(фрагменти)</i> . Книги серії «Життя видатних дітей» <i>(О. Гаврош, О. Дерманський, О. Ільченко, А. Багряна, М. Павленко – одну на вибір).</i>		<i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби. Вільне володіння державною мовою <i>Уміння:</i> розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях.	текстів; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; описує свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації.	
	66	1		Тексти зі ЗМІ (загальне ознайомлення). Медіатексти: візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, комп'ютерні ігри; реклама <i>(тематика медіатекстів відповідає віковим особливостям дітей).</i>	Випереджувальні завдання «Кроссенс» Робота в групах «Спільний пошук» «Запитання до тексту»	Спілкування іноземними мовами <i>Уміння:</i> порівнювати оригінальні художні тексти та їх україномовні переклади; виявляти в текстах запозичення з інших мов; пояснювати лексичне значення, особливості вживання слів іншомовного походження. Утвердження багатства української мови. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.		
	67	1		Повторення та узагальнення вивченого.	Мініпроект «Моя бібліотека» «Шість капелюхів мислення» «Картинна галерея»	Математична компетентність <i>Уміння:</i> розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези; прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.		
	68	1		Діагностувальна робота № 5. «Книжка вчить, як на світі жить» (тест).		Вільне володіння державною мовою. Навчання упродовж життя. Підприємливість. <i>Уміння:</i> аргументовано і грамотно висловлювати власну думку.		

					Самоорганізовуватися. Використовувати мовні норми та навчальні ресурси, які містять моделі досягнення власного розвитку та кар’єрного зростання. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.		
69	1		Література рідного краю № 4. Анна Коршунова «Казкове місто Суми».	Створення та розв’язання кросвордів «Запитання до тексту» «Шість капелюхів мислення» Міні-проект «Слово талановитого майстра»	Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізняти маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; повага до різних поглядів, ідей, вірувань; здатність співчувати, довіряти й викликати довіру. Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації.	Учень / учениця: знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб.	
70	1		Підсумковий урок. Бесіда за творами, що викликали найбільше роздумів, суперечок і зацікавлення. Література на літо.	Створення та розв’язання кросвордів «Коло думок» «Літературне лото» Кластер «Мій улюблений герой»	Інформаційно-комунікаційна компетентність <i>Уміння:</i> діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації. Культурна компетентність <i>Уміння:</i> створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби. Соціальна та громадянська компетентності <i>Уміння:</i> толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; уникати дискримінації інших у процесі спілкування.	Учень / учениця: формулює тему та основну думку прочитаних творів; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними	

							структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт; описує свої літературні вподобання.	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

IV. Система і критерії оцінювання

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 289 від 01 квітня 2022 року кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради протягом вересня – жовтня визначено адаптаційний період, впродовж якого здійснюється формувальне, вербальне оцінювання, не проводиться поточне та тематичне оцінювання.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються. Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногородні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Критерії оцінювання з української літератури розроблено відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)». Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення

	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Критерії поурочного оцінювання на уроках з української літератури

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
	Початковий рівень
1	Учень/учениця на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремих літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
2	Учень/учениця розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням (називає окремі факти з життя і творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
3	Учень/учениця розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
	Середній рівень
4	Учень/учениця має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою вчителя визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
5	Учень/учениця знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження і доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
6	Учень/учениця знає зміст твору, може переказати значну його частину, з допомогою вчителя виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причиново-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів з прикладами
	Достатній рівень
7	Учень/учениця володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі приклади з тексту
8	Учень/учениця володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
9	Учень/учениця володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
	Високий рівень

10	Учень/учениця володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
11	Учень/учениця на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури й культури, виявляючи власну позицію щодо них
12	Учень/учениця вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Сприймає усну інформацію на слух / *Аудіювання*

II. Усно взаємодіє та висловлюється / *Говоріння*

III. Сприймає письмові тексти / *Читання*

IV. Письмово взаємодіє та висловлюється / *Письмо*

I. СПРИЙМАЄ УСНУ ІНФОРМАЦІЮ НА СЛУХ / АУДІЮВАННЯ

Перевіряється здатність учня/учениці сприймати на слух незнакоме за змістом висловлювання із одного прослуховування:

а) розуміти мету висловлювання, фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему і основну думку висловлювання, виразально-зображувальні засоби прослуханого твору;

б) давати оцінку прослуханому.

1. Перевірка аудіювання учнів/учениць здійснюється фронтально за одним із варіантів.

Варіант перший: учитель читає один раз незнайомий учням/ученицям текст, а потім пропонує серію запитань з варіантами відповідей. Учні/учениці повинні мовчки вислухати кожне запитання, варіанти відповідей до нього, вибрати один із варіантів і записати лише його номер поряд із номером запитання: (наприклад, 1.3, де цифра «1» – номер запитання, а цифра «3» – номер обраної відповіді).

Варіант другий: учні/учениці одержують видрукувані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають галочкою правильний з їхнього погляду варіант.

У н'ятому класі здобувачам освіти пропонуються 6 запитань з чотирма варіантами відповідей.

2. Для одержання достовірних результатів тестування кількість варіантів відповідей на тестове завдання не повинна бути меншою від чотирьох. Запитання стосуються всіх зазначених вище характеристик висловлювання і розташовуються в порядку наростання їх складності.

3. Одиниця контролю: відповіді учнів/учениць на запитання за прослуханим текстом, одержані в результаті виконання тестових завдань.

Обсяг тексту аудіювання і тривалість звучання

Клас	Обсяг та час звучання текстів, що належать до
------	---

	художнього стилю		інших стилів	
5-й	400– 500 слів	4– 5 хв	300– 400 слів	3– 4 хв

Оцінювання аудіювання

Правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид діяльності учень/учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень/учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він/вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

II. УСНО ВЗАЄМОДІЄ ТА ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ / ГОВОРІННЯ

Під час перевірки складених учнями/ученицями висловлювань (діалогів, усних і письмових переказів та творів) ураховується ступінь повноти вираження теми, міра самостійності виконання роботи, ступінь вияву творчих здібностей, особистого ставлення до змісту висловлювання.

Монологічне мовлення (усні переказ і твір)

1. Перевіряється здатність учня/учениці:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
- ураховувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;
- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

2. Організація контролю здійснюється за одним з двох варіантів.

Варіант перший: усі учні/учениці виконують роботу самостійно.

Варіант другий: учні/учениці складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього (допоміжні матеріали загального характеру), а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно.

3. Перевірка здатності **говорити** (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: учитель пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає учневі/ учениці час на підготовку.

Оцінювання усного переказу/твору

За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

ІІІ. СПРИЙМАННЯ ПИСЬМОВИХ ТЕКСТІВ / ЧИТАННЯ

Читання вголос

Контрольна перевірка читання вголос здійснюється в 5-9 класах

1. Перевіряються здатність учня/учениці:

- а) демонструвати певний рівень розуміння прочитаного;
- б) виявляти вміння читати із достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних та інтонаційних норм;
- в) виражати за допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стилю тексту, авторський задум;
- г) пристосовувати читання до особливостей слухачів (ступеня підготовки, зацікавленості певною темою тощо).

2. Перевірка вміння читати вголос здійснюється індивідуально: учитель дає учневі/учениці текст, опрацьований на попередніх уроках, деякий час на підготовку і пропонує прочитати цей текст перед класом.

3. *Матеріал для контрольного завдання:* знайомий учневі/учениці текст, дібраний відповідно до вимог програми для кожного класу; текст добирається з таким розрахунком, щоб час його озвучення (за нормативною швидкістю) окремим/ою учнем/ученицею дорівнював 1–2 хвилинам (для читання слід пропонувати невеликі тексти зазначених у програмі стилів, типів і жанрів мовлення, відносно завершені уривки творів або порівняно великий текст, розділений на частини, які читаються кількома учнями/ученицями послідовно).

4. *Одиниця контролю:* озвучений учнем/ученицею текст (швидкість читання у звичайному для усного мовлення темпі – 80–120 слів за хвилину).

Критерії оцінювання читання вголос

Рівень	Бали	Характеристика читання
Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, які читають дуже	1	Учень/учениця читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одне речення від іншого, припускається значної кількості помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в

повільно, припускаються значної кількості помилок у структуруванні тексту і речення, прочитанні і вимові слів, інтонуванні речень)		багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання в кілька разів нижча за норми.
	2	Учень/учениця читає, відриваючи окремі слова одне від одного, не завжди відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання складає орієнтовно третину від норми.
	3	Читання характеризується певним рівнем зв'язності, який проте ще недостатній, як і темп, що наближається до половини норми. Допускається ще велика кількість помилок різного характеру.
Середній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають зі швидкістю, що наближається до норми, поділяючи текст на речення, пов'язуючи слова в реченні між собою, але читають не досить плавно і виразно, припускаючись помилок в інтонуванні, вимові тощо)	4	Учень/учениця читає, зі швидкістю, що дещо перевищує половину норми, поділяючи текст на речення, але припускається значної кількості помилок в інтонуванні речень різних типів; у поділі речень на смислові частини, неправильно ставить логічний наголос; припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	5	Учень/учениця читає зі швидкістю, що наближається до норми, в основному правильно інтонуючи кінець речення, але припускається помилок у поділі речень на смислові частини, логічному наголошуванні слів, а також в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	6	Учень/учениця читає зі швидкістю, що відповідає нормі, правильно інтонуючи кінець речення, логічно наголошуючи слова, але робить окремі помилки в поділі речень на смислові частини та в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
Достатній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, з належною швидкістю, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки, але припускаються певних недоліків за деякими критеріями(вираження авторського задуму, виконання комунікативно-го завдання; норм орфоепії, дикції)	7	Учень/учениця читає зі швидкістю в межах норми, у цілому плавно, правильно інтонуючи речення певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу), роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки в цілому логічно правильний, але цей поділ не пристосований до особливостей слухацької аудиторії; емоційне забарвлення тексту в читанні відсутнє; є орфоепічні помилки.
	8	Учень/учениця читає швидко, плавно, досить правильно інтонуючи речення певних синтаксичних структур, роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки логічно правильний, але не завжди пристосований до особливостей слухацької аудиторії; темп, тембр, гучність читання не пов'язані з певним комунікативним завданням; емоційне забарвлення тексту наявне, але воно не виявляє авторського задуму; є орфоепічні помилки.
	9	Учень/учениця читає швидко, плавно, правильно інтонуючи речення різної синтаксичної будови; поділ речення на смислові відрізки та логічне наголошування слів правильні, але в окремих випадках темп, тембр, гучність читання не пов'язані з відповідним комунікативним завданням; емоційне забарвлення недостатньо виявляє авторський задум; можуть бути орфоепічні помилки.
Високий	10	Учень/учениця читає виразно, з гарною дикцією; інтонація (поділ речень на смислові частини, логічне наголошування слів, мелодика речень різної синтаксичної будови), емоційне забарвлення, тембр, темп,

(Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, швидко, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки; добре відтворюють авторський задум, стильові особливості тексту, розв'язують комунікативне завдання; читають орфоепічно правильно, з гарною дикцією)		гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту, але в читанні можуть бути окремі недоліки(наприклад, недостатньо враховано комунікативне завдання, особливості слухацької аудиторії), незначні орфоепічні огріхи.
	11	Читання учня/учениці цілком відповідає усім зазначеним вище критеріям (глибоке проникнення у зміст прочитаного, бездоганне дотримання орфоепічних, інтонаційних норм, виразна передача авторського задуму, стильових характеристик тексту, врахування комунікативного завдання, особливостей слухацької аудиторії).
	12	Учень/учениця читає винятково виразно, з гарною дикцією; глибоко й тонко відтворюючи емоційне забарвлення, авторський задум, стильові характеристики тексту; вміло виконує комунікативне завдання, визначене вчителем або самостійно.

Виразне читання

Вимоги до виразного читання

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).
2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.
3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Орієнтовна кількість слів для вивчення напам'ять уривків прозових текстів

Клас	5-й	6-й
Кількість слів	50–60	60–70

Рекомендуємо вчителям самим визначати уривки прозових творів (один раз на рік). Для вивчення уривка прозового тексту напам'ять краще вибирати пейзажі, описи зовнішності (характеру) літературного героя чи описи інтер'єру (екстер'єру) будівлі.

Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів(за О.О. Ісаєвою)

Бали	Критерії оцінювання
	Початковий рівень
1	Учень/учениця монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту.
2	Учень/учениця невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору.
3	Учень/учениця читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок.
	Середній рівень
4	При читанні напам'ять твору учень/учениця допускає значну кількість помилок різного характеру.
5	Учень/учениця читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення.

6	Учень/учениця читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами.
Достатній рівень	
7	При читанні напам'ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно.
8	Вивчений напам'ять твір учень/учениця читає з окремими декламаційними огріхами.
9	Учень/учениця виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності.
Високий рівень	
10	Учень/учениця виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам'ять.
11	Вивчений напам'ять твір учень/учениця декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного.
12	Читання напам'ять твору учнем/ученицею відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень/учениця виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору.

Оцінювання зошитів

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час виставлення тематичного бала в 5 класі результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються (наказ МОН № 289 від 01.04.2022 р. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 1) https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/).

У разі відсутності учня/учениці на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Учителі можуть підходити диференційовано до виправлення помилок у письмових роботах, зважаючи на вікові особливості та рівень сформованості відповідного уміння в конкретного учня/учениці: власноруч виправляти помилки; підкреслювати допущені помилки з метою самостійного виправлення їх учнем/ученицею; позначати рядок, у якому є огріхи, на полях із метою самостійного пошуку та виправлення помилок тощо.

Оцінку за ведення зошита з української літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць. Під час оцінювання потрібно враховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог орфографічного режиму).

Для контрольних робіт з української мови та літератури, зарубіжної літератури в усіх класах використовують по одному зошиту.

IV. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ ТА ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ / ПИСЬМО (письмові твір / есе)

Критерії оцінювання письмових творів / есе

Бал и	Рівні навчальних досягнень учнів	Мовне оформлення		Змістові помилки
		орфографічні пунктуаційні помилки	лексичні, граматичні стилістичні	
Початковий рівень				

1.	Побудованому учнем/ученицею тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	13 і більше	Окремі речення
2.	Побудоване учнем/ученицею висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики і граматична будова мовлення	13-14	12	Окремі фрагменти
3.	Учневі/учениці слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потребує збагачення та урізноманітнення лексики й граматична будова висловлювання	11-12	11	Менше ½ норми
Середній рівень				
4.	Висловлювання учня/учениці за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватися авторська лексика	9-10	9	7
5.	За обсягом робота учня/учениці наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим	7-8	8	6
6.	За обсягом висловлювання учня/учениці сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але учневі ще слід працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	5-6	7	5
Достатній рівень				
7.	Учень/учениця самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	4	6	4
8.	Учень/учениця самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	5	3
9.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	1+1 (негруба)	4	2
Високий рівень				
10.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	1	3	1
11.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для	1 (негруба)	2	-

	обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю			
12.	Учень/учениця самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю	-	1	-

Твір

Матеріалом для твору (усного/письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропонувані для окремих учнів/учениць допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

Обсяг письмового твору з української літератури

Клас	5-й	6-й
Кількість сторінок	0,5–1,0	1,0–1,5

Види робіт з розвитку зв'язного мовлення з української літератури

- складання оповідання (казки) за прислів'ям;
- добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
- введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
- усний переказ оповідання, епізоду твору;
- твір-характеристика персонажа;
- написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
- написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
- твір-опис за картиною;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфу підручника);
- підготовка проекту (з можливим використанням мультимедійних технологій) –індивідуального чи колективного –з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;

- написання реферату, есе, мінітворів, відповідей на проблемні питання;
- ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;
- написання листа авторові улюбленої книжки;
- інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.
- підготовка рекламних роликів та літературних білбордів, буктрейлерів та презентацій, мемів, колажів та летбуків, пазлів і ментальних карт, ілюстрацій та коміксів тощо;
- створення віртуальних сторінок письменників у соціальних мережах, акаунтів літературних персонажів, листів-звернень, відеолістів.

V. ДЖЕРЕЛА

1. **«Про освіту»** Закон України (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
2. **«Про повну загальну середню освіту»** Закон України (16 січня 2020 р) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
3. **Державний стандарт базової середньої освіти.** Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
4. **Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти** (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/2021/02/22/nakaz-mon-vid-19-02-2021-235-pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitn-oi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/>
5. **Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи** [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku?fbclid=IwAR0Su0XZPqxv3Rp0dsyWvSEg3V7nV5NoRkq8qpUgeJD636tTFRtDHre69Hg>
6. **Новий освітній стандарт для 5-9 класів** – що це за документ і що він змінює [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nus.org.ua/questions/novyj-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vin-zminyuye/>
7. **Навчальна програма не має копіювати модельну: що спільного й різного в цих програмах** [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/navchalna-programa-ne-maye-kopiyuvaty-modelnu-shho-spilnogo-j-riznogo-v-tsyh-programah/>
8. **Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції НУШ (МОН України №4.5/2303-21 від 06.08.2021)** [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
9. **Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти.** Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/

10.Котусенко О. Ю., Михайловська Н. А., ГнатковичТ. Д. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 (10–11) класів з української мови та літератури: Методичні рекомендації. – Ужгород: Гражда, 2018. – 96 с.